

RTU studiju kurss "Veselības izglītība un veselības veicināšana"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA1501
Nosaukums	Veselības izglītība un veselības veicināšana
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Helēna Vecenāne - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursā apgūst zināšanas un prasmes, lai iegūtu kompetences mācīt Veselības, drošības un fiziskās aktivitātes mācību jomā vispārējā izglītībā, atbilstoši pamatprincipiem, kuri izvirzīti Skola 2030 un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 747 par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem un Nr. 416 par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem un veidots atbilstoši standartā noteiktajiem veselības, drošības un fiziskās aktivitātes mācību jomas plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem prasmīgi, atbildīgi un ieinteresēti iesaistīties daudzveidīgās fiziskajās aktivitātēs, kas veicina garīgās un fiziskās spējas, kā arī spēt izmantot daudzveidīgas mācību organizācijas formas atbilstoši skolēna mācīšanās vajadzībām, vispārīgā un optimālā mācību satura apguves līmeņa rezultātu sasniegšanai modulim "Fiziskā veselība", "Fiziskā drošība", kā arī plānotiem skolēnam sasniedzamiem rezultātiem caurviju prasmēs, veidojot atbildīgu attieksmi pret savu un citu veselību.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sniegt studentiem zināšanas par veselības veicināšanas un veselības izglītības stratēģijām, prasmi integrēt veselības veicināšanas un veselības izpratības pamatprincipus ikdienas skolas mācību procesā, t.sk., sporta un veselības stundās un attīstīt prasmes izglītēt skolēnus aktuālos veselības izglītības jautājumos un veicināt veselīga dzīvesveida paradumu nostiprināšanu. Studiju kursa uzdevumi: - sniegt izpratni par veselības veicināšanas stratēģijām un veselības izglītības nozīmi savas un sabiedrības veselības saglabāšanā un nostiprināšanā; - veicināt mācību procesa plānošanas un īstenošanas pedagoģiskās iemaņas; - veicināt izpratni par ar veselības jautājumiem saistīto mācību satura integrēšanu skolas mācību procesā, t.sk., veselības un fiziskās aktivitātes jomā; - attīstīt prasmes izglītojamo mācīšanās snieguma un izaugsmes analītisko vērtēšanu; - attīstīt kritiskās domāšanas, pašanalīzes un profesionālās kompetences pilnveidošanas prasmes.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Gūt izpratni par veselības veicināšanas stratēģijām un veselības izglītības nozīmi savas un sabiedrības veselības saglabāšanā un nostiprināšanā. Atbilstoši izvēlētai tēmai, sagatavot referātu un prezentēt. 2. Sagatavot mācību stundu par skolā aktuālu veselības veicināšanas tēmu, iepriekš izvēlēties skolai aktuālu situāciju saistītu ar analīzi, pašrefleksiju. 3. Izveidot darba mapi ar materiāliem veselības veicināšanas un veselības izglītības jomā, atbilstoši sistematizējot materiālus pēc tēmām. Darba mapes prezentācija. 4. Gūt izpratni par skolēnu zinātniski pētniecisko darbu vadīšanu Medicīnas un veselības zinātnes nozarē. Analizēt un novērtēt 3 skolēnu ZPD.

Literatūra	Obligātā/ Obligatory: 1. Health education.(2018). Publisher: College of the Canyons. Pieejams: https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/662 2. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747; Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitiba-standartu-un-pamatizglitiba-programmu-paraugiem 3. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem'. Ministru kabineta noteikumi Nr. 416; Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/309597-noteikumi-par-valsts-visparejas-videjas-izglitiba-standartu-un-visparejas-videjas-izglitiba-programmu-paraugiem 4. Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam.(2022). Ministru kabineta rīkojums Nr. 359 Rīgā 2022. gada 26. maijā (prot. Nr. 28 43. §) 5. Vadlīnijas pašvaldībām veselības veicināšanā. (2023). Slimību profilakses un kontroles centrs. Pieejams: https://www.esparveselibu.lv/sites/default/files/2023-08/vadlinijas_pasvaldibam_veselibas_veicinasana_2023.pdf 6. Veselības izglītība starppriekšmetu mācību saturā pamatizglītībā. (n.d.).Pieejams: https://mape.gov.lv/catalog/materials/BA6B7293-2D92-438B-A121-38DF2898B4F0/view 7. Veselību veicinošās izglītības iestādes. (2020). Slimību profilakses un kontroles centrs. Pieejams: https://www.spkc.gov.lv/lv/veselibu-veicinasas-izglitiba-iestades Papildu/ Additional: 1. Duhigs, Č. (2015). Ieraduma spēks. Kāpēc dzīvē un biznesā darām to, ko darām, un kā to mainīt. Zvaigzne ABC, 448 lpp. 2. Stars, I. (2019). Pusaudžu veselībratības konceptualizācija veselības izglītības diskursā. Promocijas darbs. LU, Rīga. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/48881/298-72764-Stars_Inese_is14130.pdf?sequence=1&isAllowed=y 3. Sports un veselība 1.-3. klasei. Pieejams: https://skolo.lv/course/view.php?id=159351 4. Sports un veselība 4.-6. klasei. Pieejams: https://skolo.lv/course/view.php?id=159354 5. Sports un veselība 7.-9. klasei. Pieejams: https://skolo.lv/course/view.php?id=159558 6. Sports un veselība 10.-12. klasei. Pieejams: https://skolo.lv/course/view.php?id=196449; https://skolo.lv/course/view.php?id=159627 7. Vecenāne, H. (2016). Studentu veselīga dzīvesveida izpratne un paradumu veidošanās mijasakarības. Promocijas darbs. LSPA. Pieejams: https://lspa.lv/files/students/Promotion/VECENANE_HELENA_Promocijas_darbs.pdf Citi informācijas avoti/ Other sources of information: RTU LA bibliotēkā pieejamie žurnāli, grāmatas un datu bāzes, atbilstoši nozarei. Studējošiem pieejams vairākas zinātnisko publikāciju datubāzes – EBSCO, Letonika, ScienceDirect, SCOPUS, Web of Science un Cambridge Journals Online u.c. Interneta resursi/Internet resources: Health and education
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vispārējā vidējā izglītībā iegūtās zināšanas par veselības izglītības un veselības veicināšanas jautājumiem.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Veselība kā kopveselums. Veselību ietekmējošie faktori. Veselību ietekmējošo faktoru analīze. Veselības veicināšanas konceptuālie jautājumi.	4	8	2	10
Preventīvie pasākumi veselības saglabāšanai. Veselības veicināšanas stratēģijas un veselības izglītības nozīme. Praktiskais darbs. Ar veselības veicināšanu saistīto problēmu izpēte un analīze.	4	6	2	8
Veselību ietekmējošo paradumu veidošanās. Veselības uzvedības teorētiskie modeļi. Veselību veicinošu teorētisko modeļu analīze, to praktiskais pielietojums izglītības vidē. Praktiskais darbs: Darbības plāna izstrāde veselības uzvedības maiņai.	4	6	2	8
Veselības veicināšana. Veselības veicināšanas mērķis un saturs. Pašvaldību iesaistīšanās veselības veicināšanā. Veselības veicināšana skolā. Praktiskais darbs: Veselības veicināšanas skolas pasākuma plāna izstrāde.	4	6	2	8
Veselības izglītības saturs un sasniedzamie rezultāti Veselības un fiziskās aktivitātes jomā pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības posmos. Veselības izglītība starppriekšmetu mācību saturā. Praktiskais darbs: Veselības satura integrācija mācību dažādos mācību priekšmetos, t.sk. sporta stundās.	4	6	2	8
Skolotāja kompetence veselības izglītības īstenošanai. Iekcija: Veselības prātības jēdziens. Skolotāju veselības prātība. Praktiskais darbs: Veselības prātības pašizpēte.	4	8	2	8
Zinātniski pētnieciskā darbība medicīnas un veselības zinātnē. Praktiskais darbs. Analizēt zinātniskos rakstus un pētījumus par veselības jautājumiem, piemēram, Latvijas iedzīvotāju paradumu un Skolēnu veselības paradumu pētījumu analīze. Pamatojoties uz analizētiem pētījumiem, izstrādāt ieteikumus.	4	4	2	8
Zinātniski pētniecisko darbu izstrādes principi skolās. Praktiskais darbs. Skolēnu zinātniski pētniecisko darbu rakstīšanas noteikumi, ZPD analīze un izvērtēšana.	4	8	2	10
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Izprot un novērtē veselību ietekmējošo faktoru nozīmi, dzīvesveida izvēles, kā arī veselību veicinošas izglītības vides nozīmi. 2. Pārzina veselību veicinošos teorētiskos modeļus. 3. Pārzina veselības veicināšanas un izglītošanas mācību organizēšanas formas un metodes jēgpilna mācību procesa un ārpus stundu darba nodrošināšanai.	Vērtēšanas metodes: Pārbaudes darbs. Darba mapes prezentācija. Patstāvīgo darbu prezentācijas. Eksāmens. Vērtēšanas kritēriji: 1. Patstāvīgi analizē ar veselības veicināšanu saistītās problēmas, identificē cēloņsakarības, izmanto atbilstošus datus un informācijas avotus secinājumu formulēšanai. 2. Analizē veselības uzvedības teorētiskos modeļus, salīdzina to efektivitāti veselības veicināšanā un pamato piemērotākos risinājumus konkrētām mērķgrupām izglītības vidē. 3. Analizē veselības veicināšanas sistēmu skolā un pašvaldībā, pamato dažādu pasākumu nozīmi un izstrādā secinājumus par to pilnveides iespējām. 4. Izstrādā veselības veicināšanas skolas pasākuma plānu, pamatojot izvēlētas metodes. Spēj argumentēt savu viedokli.
Prasmes: 1. Prot modelēt veselības izglītības stundu, atbilstoši mācību saturā izvirzītajiem sniedzamajiem rezultātiem. 2. Prot pielāgot teorētiskās zināšanas praksē, analizējot veselības uzvedības izmaiņu iespējas skolēnu veselības veicināšanai.	Vērtēšanas metodes: Pārbaudes darbs. Darba mapes prezentācija. Patstāvīgo darbu prezentācijas. Eksāmens. Vērtēšanas kritēriji: 5. Veselības tematika integrēta vismaz 2-3 mācību priekšmetos t.sk. sporta, iekļaujot konkrētas mācību aktivitātes katram priekšmetam. 6. Pamato izvēlētas metodes, sniedzamos rezultātus, starppriekšmetu saiknes un veselības veicināšanas ietekmi uz skolēnu attīstību. 7. Pamato aktivitātes ar veselības veicināšanas mērķiem, prognozējot skolēnu sniedzamos rezultātus. 8. Ir izpratne par skolotāja veselības prātības nozīmi un tās ietekmi uz profesionālo darbību. 9. Veselības prātības pašizpēte, plāna sagatavošana, rezultātu analīze un refleksija.
Kompetence: 1. Pārzina skolēnu zinātniski pētnieciskās darbības nodrošināšanu un atgriezeniskās saites gūšanu. 2. Spēj organizēt mācību mērķim un uzdevumiem atbilstošu mācību vidi. Spēj veidot integrētu mācību satura dizainu atbilstīgi jomā sniedzamajiem rezultātiem. 3. Spēj veidot atbalstošu mācību vidi, ievērojot konfidencialitātes un privātuma principus.	Vērtēšanas metodes: Pārbaudes darbs. Darba mapes prezentācija. Patstāvīgo darbu prezentācijas. Eksāmens. Vērtēšanas kritēriji: 10. Analizējot zinātniskos rakstus izvēlēti aktuāli, uzticami un zinātniski pamatoti avoti, izmantoti vairāki atbilstoši pētījumi un publikācijas. 11. Analizēti pētījumu galvenie rezultāti un secinājumi. Salīdzināti dažādu pētījumu rezultāti un izdarīti secinājumi. 12. Izstrādāti konkrēti, pamatoti un praktiski īstenojami ieteikumi, kas balstīti pētījumu rezultātos. 13. Darbs noformēts atbilstoši prasībām, korekti izmantotas atsauces un ievērota akadēmiskā ētika. 14. Pārzina ZPD izstrādes prasības, pētniecības struktūru un noformēšanas noteikumus. 15. Korekti lieto akadēmisko valodu, terminoloģiju, atsauces un ievēro visas noformēšanas prasības. 16. Patstāvīgo darbu prezentācija: saturs, struktūra un loģika, noformējums, secinājumi; mutvārdu uzstāšanās, terminoloģija un valodas lietojums, atbildes uz jautājumiem.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pārbaudes darbs: veselības veicināšanas un veselības izglītības jomas jautājumos. Darba mapes prezentācija.	30
Starpbārbaudījumi: patstāvīgo darbu prezentācijas.	30
Eksāmens: mācību stundas modelēšana veselības veicināšanas un veselības izglītības jautājumos, analīze un pašrefleksija.	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	